



Sy-li spěwał,  
Pilnje džěłať,  
Strowja će  
Swójbny statok,  
A twój swjatonk  
Zradny je.

Za staw sprócný  
Napoj mócný  
Lubosć ma;  
Bóh pak swěrný  
Přez spar měrný  
Čerstwosć da.



Njeh ty spěwaš,  
Swěrnje džěłať  
Wšědne dny;  
Džěń pak swjaty,  
Duši daty,  
Wotpočń ty.

Z njebjes mana  
Njeh ći khmana  
Žiwnosć je,  
Žiwa woda,  
Kiž Bóh poda,  
Wokřew će! F.



## Gserbiske nedželske łopjeno

W Budyschinje

10. dezembra 1933

Bauzen

### 2. nedžela adventa.

#### Na wulki dzeń Lutherowny.

Hdnž na woprawdžitym dnju Lutheroweho 450. narodneho dnja, wulkich wólbow w Němskej dla, dzeń Lutherowny žwjeczicž njemóžachmy, je tola kóždn saczuwał, so Lutherowny duch je wjele žobu k tomu dopomhať, so tele wólbny tajke wulke dobnycze noweho lěpscheho ducha w našim znylm ludu přichinjeřechu. Tak móžemy, hdnž žebi wšcho prawje rospomínamy, žo bóle wjeřelicž hacž přichi hołym wopomnjenju wulkeho muža a jeho skutka a dobnycza.

Nětko dženža w našej lubej Sakskej Lutherowny dzeń žwjeczimy, na 10. hodowniku. To je tež wažny dzeń sa Luthera był. Přchetož na nim, w lěcže 1520, je Luther na moścje we Wittenbergu bamžiske sakonske knihi spalil. S tym bě jeho džělenje wot romskeje zyrkwje hotowe. Na to jeho do Wormsa kasachu přched kěžora a kurwjerchow a kěžorske stawy. Na to jeho sakski kurwjerch, runjež běšche žam katolik a tež katolik hacž do žmjercze wošta, na hród Wartburg do šchiktansteje jatby wotwjescž da, hdžež bě žohnowana dobra khwila wjele měžazow sa najwažnišche džělo, kotrež je hdn čłowjek sa němski lud dokonjať: sa přcheložowanje žwjateho pižma.

Najwjažny listow Noweho Satonja je jaty pižať, žwi. Pawoť. Njepscheczeljo myšla na sadžewki, a te runje dnyrbja dopomhačž k lěpšchinam: jaty japoschtoť je dnyrbjať i listowanjom dale skutkowacž, a tak je wjažny jeho móžneje wucžby na naž přichiščo! Jeho předowanja žu Khrystužkej wjele dušchow přichiwobrocžike, ale jeno tehdy, tele listy do wšchěch čžazow skutkuja.

Luther a žwjate pižmo! Luther na hrodže Wartburg na žwjatym pižmje džěłajo, saklaty wot bamža a tež wot

kěžora! Tak Bóh Knjes njepscheczelow radu šnicži. Přchecziwo duchej wěrnoscže semske žrědki, žwětne možny ženje ničžo njesamóža.

Wo Khrystužu prajachu přchezo wěščizšcho: „Bóh je i nim!“ To žu prajili tež wo Lutherownym skutku a wojowanju, a to my prajimy dženža: „Bóh bě i nim.“ Haj, Bóh je hišchže i nim! Přchetož jeho wěra, jeho myšle we wšchěch wěžach maja woprawdžite knjeistwo nad nami, dokelž žu jeho wucžby wšchitke jeno bibliste. Swoju mudrosčž Luther njeje wucžil. To budžišche na čžaz wucžene bylo, a druhi po nim by na jeho wucžerški stol šupil, a Lutherowe knihi bychu w knihownjach pod starym prohom štake, jenož wot někotrych wucžennyh sažo přchepytowane, hewať žyle šapomnjene.

To čžini ewangeliska wěrnoscž, so Luther přiches 400 lět knježi. Je tale móž w našim čžazu doščž wulka, so přichi šchahajenju zyrkwje w tnyhle měžazach nam móže k jednocže wšchitkich lutherških pomhačž? W našej Sakskej pod nowym krajnym biskopom je lutherška wěra lěpje šakorjenjena a šwěščžena hacž w druhich krajach; tež w banerškej ewangelškej zyrkwi žu jeneje myšle. Daj Bóh, so to na Barlin skutkuje a němškemu biskopej rjap žylni! Ničžo druhe njeje móžne hacž žo na Luthera, žyle na Luthera, jenož na Luthera šložowacž. Hewať je žo i našej ewangelškej zyrkwju w Barlinje štake. Šdnchujmy k Bohu sa našich biskopow a sa zyrkwinsku wyschnoscž, so žo jim poradzi, njewěrye durje pošasacž! Kajki by to advent był, hdnž chzedža wot Khrystuža něšcho wotkamacž, šchtož přched šachodneje mudrosčžu njewěryažnyh žluposčž reka. Bože šjewjenje je, šajkež je, njemóže žo ničžo pošlěpšchicž na nim. Je pošne mudrosčže a hnady. W nim žo čžłowjekež šchidny njecžini, hdnž žo wo wumoženju šhubjennyh hřeščinow wucži. Ně, Bóh je i nami, hdnž we wěrye štejimy, wo Khrystužu wěmy, na žwjate pižmo žo šepjeramy, wot Luthera wuknjemy.

„Bóh bě s nim.“ To wožebje na jeho najmóznějšej mo-  
dlitwje widžimy, na kěrlusku: „Jed'n twjerdy hród je našch  
Bóh šam“. Běšče we winowzu lěta 1527. Mór we Witten-  
bergu knježesche. Jenož Luther wot znyjeje uniwěršity bě tam  
wostał. „Kšesčizjan njeczěknje psched mórom“, bě jeho wot-  
mołwa, hdyž kurwječch šwarjesche, so Luther po jeho kasni  
njeczjinjesche a Wittenberg njewopušczi. Kač šo katolskzy hižo  
wješelachu, so zny Wittenberg pod Božim šudom štejesche,  
šo je kónz kězastwa pschichol! Ale mór šasta, a Luther hi-  
šcže 18 lět na štruczenju ewangelskeje zyrkwe džělasche. To  
je čim džiwnišcho, čim bóle jeho w tychle 18 lětach šchoršč  
wutrobny martrowasche. Jeho čjelne a duchowne mozy běchu  
w lětach 1517 hač 1521 psche wschu měru napinane byle, a  
kšesčtrše lěta přjedny běchu šobu wina na jeho šhorowatoščzi,  
pschi kotrejž je dale škutkował, pilny kaž žadny drugi. Wulki  
muž nima hladke pucze. Bóh jeho wjedze hušto po čžemnym  
dole. Tak běšče Bóh s Lutherom wot špocžatka hač do kónza,  
je jeho kónował s wulkim, pošnym dobyčjom. To je šo wot  
Knjesa štało a je džiw psched našchimaj woczomaj. Šamjeń.

## Advent.

Ludo, wotew' wutrobu!  
Wěčny kral šo bliži k tebi!  
Čžichu, měrnju, ponižnu  
Wušwoli ša bydlo šebi.  
Lubosč, šwětnym potajna!  
Najlubšče Bóh ša naš da.

Dušchi, šprawnje pytažej,  
Pschinješe, hlaj, džěčžo Bože —  
Nichtó wušamknjeny nej' —  
Šnadu, šwětko, měr a šbože!  
We nim mamy šřědnika,  
Kiž naš s Bohom wujedna.

Ješu, pój, a wobnoiw wscho,  
Natwač murje roswalene,  
Šchromadž, šwěrnju paštrjo,  
Štadko, kiž je rošonjene,  
A we wojowanju tu  
Pomhaj Ty nam k dobyčju.

Ač, mój lubny Šbóžniko,  
Pój se šwojej hnadu ke mni.  
Šašwěčž nětko s noweho  
Šswoje jašne šwětko we mni,  
So joh' pruhi šwěčža mi  
Tež w najwjetschej čžemnosčzi.

Ač, ja nihdže druhdže tu  
Njenamakam woššewjenja!  
Šhrěj mje s bójškejš lubosčju,  
Ješu, dušchow nawoženja.  
Tebi šo ja poručju  
W žiwjenju a wumrěčju!

## Lutherowe narodniny.

Dženža šwjeczi šakša zyrkej Lutherowe narodniny hro-  
madže se šapokajanjom krajneho biskopa. Dřezždžany pošćicža  
wšchelake wulke wuhotowanja, wožebje wušturny ewangelskeje  
młodžiny. Tohorunja šu města a wožady to a tamne ša tu-  
šon šapošdženy jubilejš pschihotowale. Mjes druhim pošasuje

šo tež wulki Lutherowy film. Šchtóž je šon widžal, praji dru-  
hemu: „Dži a pohladaj! Wobhladašch mnoho rjaneho a no-  
weho!“

Štoro kóždy džej pošlednich měžazow je powěšcže pschi-  
nješł, šo šu a kač šu Lutherowe 450. narodniny w tukraju a  
wukraju šwjecžili. W Šarlinje na psch. je pschezo hišcže  
wožebita Lutherowa wuštajenža. Tuta dosta hačle w tutych  
dnjach šažo ncwy a zyle wožebity křuch: Wulki a jara dro-  
hotny teppich abo gobelin, kiž je pod mjenom „Cron-teppich“  
šnaty. Wó šhowa šo we wožebitejš šhowanzy na Greifswald-  
škej uniwěršicze; wobladacž móžesč šon tam jenož kóžde 10.  
lěto.

Šhotowil je tutón teppich mištr P. A. w Ščeczinje  
— jeho mjeno njeje dale šnate. — Wójwoda Philipp žu  
Wolgast bě jemu porucžil, na teppichu pošasacž šwojeho a  
šakšeho kurwječchowškeho doma wušnacže k reformaziji.  
Mištr je to wuměššy došonjal. Widžičš Boži dom. W nim  
pomoršku a šakšku wječchowšku šwójbu s Bugenhagenom, —  
tutón mějesche nadawč w Pomorškej zyrkej ša reformaziju  
pschihotowacž. Wšchitzy pošluchaja na přědowanje reforma-  
tora, kotřž psched nim na kšětny štejš. Pomorškich je tam 10,  
šakšich 12 widžecž. A woni šu jara derje trjedeni a druhim  
wobrašam tak podobni, šo šo džiwasch.

Čžrjodny wopytowarjom čžišcže šo na Lutherowej wu-  
štajenžny wošoko tutejše drohotnosčki.

Hdyž nětk Lutherowe 450. narodniny došwjecžamy,  
njeńdžemy tola ničšon s nich dale do žiwjenja a wojowa-  
nja, šhiba šo šo šwěščichmy, šo džemy w Lutherowej wěrje,  
kotraž wšchemu praji tróž a šo Bohu pošucžejo a dowěrjejo-  
wušnawa: Jed'n twjerdy hród je našch Bóh šam,  
Brón dobra, šylna štała;  
Wón se wschejš nušny pomha nam,  
Kiž je naš šapšchijała.“

Hdyž njeńdžemy tajzy, šmy škomdžili čžaš, šmy nje-  
wužitnje wužiwali hnadny čžaš.

A wěšcže dře my tež wšchitzy šobu nješemy paš někajku  
knižku wo Lutheru, paš pohladnižu Lutherowu, pschede  
wščem paš „Lutherowu róžu“. Tuta čže byčž šnamjo na-  
šcheho wušnacža a čže noščena byčž na wutrobje, w kotrejž  
štejš šřjedža šchiz a knježi šchiz, kiž je moril wschu mačo-  
wěru a liwkošč a šbudžil a ššylnil našchu wěru do Jesom  
Šhrysta tak, šo nětk džemy šwój pucž w tej wěštosčzi, šo muž  
prawy ša naš wojuje, Ješuž Šhrystuž, a šo je šawěšcže wěrnjo:  
„Tón budže wěšcže dobyčž!“

## Druhi Advent.

Wón přěduje: „Šwotkal wón šažo pschindže, šudžicž ži-  
wny a morwny.“ Dwojaki pschichod toho Knjesa! Dwojzy  
šhutne to přědowanje! Dwojzy ty njeadventški, nješšesčžen-  
ški, hdyž ty tež dženkša nočžesč šo nakajacž dacž, šknyšer a  
čžinjer byčž wulkeho šhutneho adventškeho přědowanja:  
„Čžincže pošutu! Njebjeske kraleštwo je šo pschibliziko!“ Tón  
šbóžnik wišhejš lubosčže, kiž je šama lubosčž, a tón Knjes a  
šudnik, wobeju advent, wobeju pschihad přěduje dženknišcha  
njedžela. Lubosčž, bójšta lubosčž čže wabi, šud a hroženje čže  
traschi! Šchtó šy ty, šchto šy ty, hdyž ty to dženkša nočžesč  
s wutrobu, s ertom a s ruku witacž toho, kiž pschihadža, šo  
wuhotowawšchi, dowuhotowawšchi ša njeho we wutrobje,  
w ercže, w znyšym žiwjenju?

Kač to? Tak to, kaž to džěčžo mēnjesche, hdyž „Luthero-  
wu róžu“ widžesche a šknyšesche, šo bě Luther prajiš, šo dyrbi

šchiž wofriedž wutrobny hycž, dofelž mori. Wono rjekny: „Šchiž, na kotrymž mój Sbožnik wumrě, mori we wutrobje stareho cžlowjeka, kotrehož je Luther tež stareho Sadama mjenował.“

„Haj, tak je! A itary Sadam, to je wšcho w naš cžlowjeka, šchož so Božej woli spjeczuje, šchož pschecziwo Božej woli něšcto cžini!“

„Tuž chzu ja Jesuškowny šchiž stajicž do brjedž mojeje wczipnosće, kotraž hišcže w mojej wutrobje bydli a mje pschezo hišcže w mojej wutrobje bydli a mje pschezo hišcže sawjedže! Njech šchiž tež tutu mori!“

„Pělnje tak, moje džěcžo! Tak wuńdže i tutoho šchiža, kotryž tole njedobre mori, tam, hdžež jón staji, nowa móg do twojeje zyleje wutrobny a w njej budže tak, kaž spěwasch: „Budž wutroba jom' hwjećena!“

Tak wón kaž kral tež pschindže k' wam,

Da žiwjenje a šbožo šam!“

\*

Alle kajki mi to advent, hdžež tole so sta: Róžkowa bě pola Swonkownych šajstupila. Bě knihi pschinješla, kotrež běchu ji Swonkowni pschewostajili, dofelž radny cžitasche, jako bě jich prošnja, ji něšcto k cžitanju dacz.

Swonkowna ju k šchalzy kofeja pscheprošny. Pijachu. Pschikušowachu. Róžkowa šhwalesche kofej, šhwalesche pschikust, šhwalesche knihi, šhwalesche Swonkownych, šhwalesche a šhwalesche. Šhwalenje so jej tak i hubow kulašche! —

Duzny domoj šetka Delnjeho. Posasta. Šdy njeby tež posastaka. A šwarjesche a šwarjesche. Šswarjenje so ji tak kulasche i hubow. Šswarjesche na swonkownych, na Swonkowne, na Swonkowneho, šwarjesche na wšchěch a na wšcho hromadže, šchož a šchož Swonkownych bě, wuwšate niz knihi, kotrež ničžo hódne njeběchu. A šawrjesche na to a tamne, tež na to, šchož doznyla tu njebě.

A to w advencze. To psched druhim adventom. A to jako dobra, pobožna šchescžijanka. Šnajmjenscha wona to prajesche, so je.

Šntaj tu lubošcž, šntaj někajki wotbšchcž teje lubošcže, kotraž je so šjewila w Jesuškdwěcžatku! Šeje wabjenja ani wabjenku njebě šaczula.

A kaž tutej lubošcži, psched kotrejž koleni šhibujemy, bě šawrěla wušchi, wutrobu, žiwjenje, tak so znyla šawrěla pschecziwo wulkemu přědowanju pokuty a šudženja. „Mi? Ša? Šw, mi to njeplaczi. Ša šym dobra šchescžijanka! To je ša druhich, to je ša tnych!“ Njewěmny, hacž je prajila tak, cžinila je tak, a to je wjazny hišcže hacž prajicž.

\*

Šsmjertnu njedželu štejesche pschi rowje a džěsche ke mšchi Přeni advent staji džěcžo wěncžk na šlido.

„Šcho chzesch i tym?“

„Alle to je tola adventski wěnz! Še tola advent! Šdymbny so pschihotowacz na Knješowny pschikhad. Šdymbny ke mšchi hicž!“

„Šsym džě hakle tydženja byk! Šjemóžu dženzka šašo hicž!“

„Tuž dži drugi advent! Šón pschpowěda tež pschikhad Šbožnikowny k šudu!“

„To hakle je po šmjercži!“

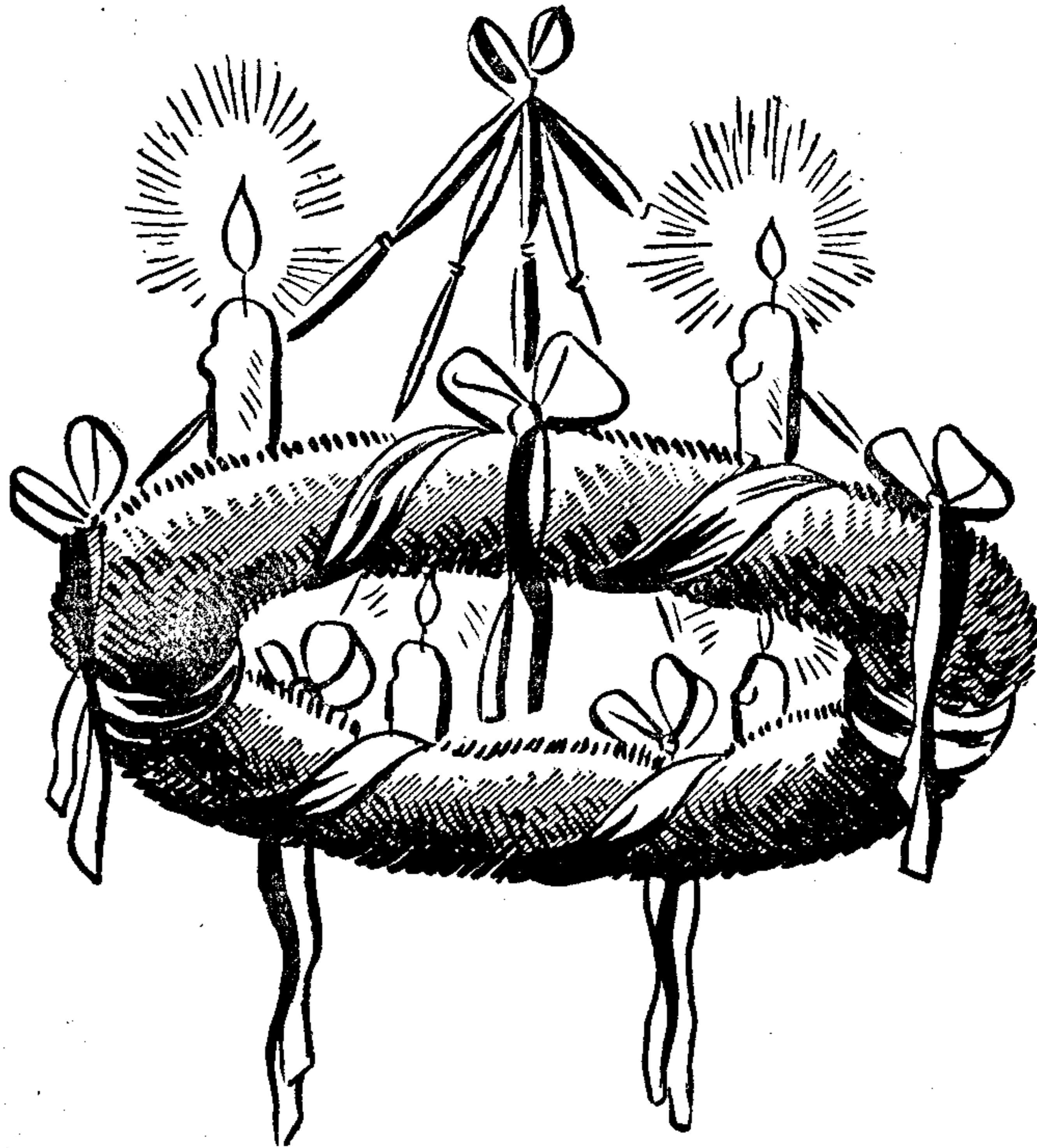
„Wěsch, hdy tuta pschindže?“

\*

Druhi advent! Ščitach njedawno městna Biblije, kiž rěcža wo druhim pschikhadže Jesuška. Tola pschezo šašo chze mi pschipadnyčž Šes. 6, 6. 7. To so mišda tak prawje šlowo ša

2. advent. Šnjecžisty šhibuje šwojeje koleni, so modli, dofelž wě, so wohladacz toho Knjese, so pschindženje toho Knjese je šud, šudženje, šašudženje k šmjercži. A na pokutnym so Bóh šmila. Šón wucžisczi jeho. Šaj jeho wobhnadži i wulkim šohnowanjom, haj wón šdymbni nětko jich wjele šohnowanje hycž.

Šo by so jandžel Boži tež našchegu hubow dōtknyk, njech tež se žehliwym, so bychmy wucžisczeni byli, adventny pschihotowani ša jeho pschikhad, ša hody.



## Břeni šněžk.

A njeby hlada džěcžo psches wokno,  
Šlaj, kaž wczipne jeho woblicžo!  
Džěscžu nacžini to myšlow wjele:  
„Šcho to pada běke i njebjek dele?“

Šsu w nožny male jandželki  
Škostorhali šnadž šawcžk mjehcžicžki,  
Šo nětk přětkow telko k šemi pada,  
Šo šu běke domy, šchtony, lada?

„Šbo šnadž to šlōdki zokor je?“ —  
Woblicžo so jašni džěscžowe. —  
„Šnydom woptacz tole šebi pōndu  
A šej štoku do šahrodny dōndu!“

B.

## Šsobu do noweho zyrkwineho šeta.

Ššchi špocžatku noweho zyrkwineho šeta štejimy. Šusne je to, so našch zny lud tuto zyrkwine šeto našhoni a pschežiw jako „Šhryštufowe šeto!“ Šo šōždu njedželu bōle, so šōždy tydžeň bōle pschibnywa špominanje na Šhryštufu! W Šhryštufu šu jewi so nam Bóh jako štworicžel a šdžeržer, jako wjednik a šastarač wšchitkeho žiwjenja. Šchōž w Šhryštufu Boha špōšnaje, šrosumi šmyžk štawišnow a wšcheho, šchož so štawa. A šchōž to šrosumi, wě, so nješmē ani šwoje dla ani šwojeho luda dla nimo Boha hladacz a cžinicž, jako by Bóh njebyk. Šnowe zyrkwine šeto, kiž šapocžinamy, nima potajkim wāžnosće, kiž ma hewak hižo šajima ša zyrkej. Šyrkwine šeto ma w tym šwōj šmyžk, šo ma wono duchownu škufžbu w našchim ludu. —

Hacž je Khrystuž duzy, hacž potajkim my samožemy niž jenož w protyzy, ale woprawdže, snutskownje advent kwoje-  
czicz a wuczicz, to dyrbišch, hdyž i woczkomaj evangelija hla-  
dasch, praschenje mjenowacz, kiž wo němskim dóucze roskudži.

Po n.

## Zyrkej a stat.

W Drježdžanach je dženka, kaž je so wošće postajilo, šapokasanje krajneho biskopa Kocha. Eswjatocžnosće budža w zyrkwi „Nascheje knjenje“. Sdobom wopomina sakška lutherška zyrkej, kotraž je hižo 31. oktobra kwój reformaziški kwjedžen kwjeczika, 450. narodniny reformatora Luthera. Wobedu kwjatocžnosćow dla je sa dženka w Drježdžanach tež wošebity wulki wustup młodžiny pschihotowany. Wocžatuja tam wulki wopnt i kraja. Tohodla jedu tež wošebite czahi. — Bóh tón Knjes, kiž w sakškim kraju něhdy Luthera šbudži a Lutherej da dokonjecz wulki skutk reformazije, wón chzyl sakšemu lutheršemu biskopej tu hnadu spožczicz, so by wón sakši lud šažožil snowa kruzce na šažožl evangelija a jón napjelnik i ewangelškej wěru, kotraž so, kaž Luther, psched Bohom ponižuje:

„Móz našcha dobycz njemóže,

My šmy i njej jara šlabi“,

kotraž pak tež w najwjetšim horju a w najczěžšim wojowanju njebojasna a šhrobla wušnawa:

„Hdy b' šwět so mjerwik i czertami

A naž wšchěch požrecz chzyl.

Wšchaf to naž ničzo nještróži,

My bychmy šměrom byli.“

Nam wšchěm pak chzyl Bóh tón Knjes pomhacz, i bisko-  
pom twaricz nowu zyrkej a i njej to jene štare a pschezo nowe  
Bože kraleštwó, w kotrymž je Jesuž Khrystuž kral. S tym  
budžemy najšlepje a najdoštojnišcho wopominacz 450. narod-  
niny Luthera, kiž snowa nam a našchemu ludej pokasa a da  
czisty ewangelij, kotryž je šažožl kóždeho žohnowaneho a šbo-  
žowneho žiwjenja jenotliweho człowjeka kaž luda.

Němski biskop Müller je nowe zyrkwinske ministerštwó  
powołał a i tym dał dalschemu džěku zykse ewangelškeje zyrk-  
we sakšad. Dorainje je pschi tym wuprajil, so so njeda wot  
žaneho zyrkwinskeho šjednocženštwó abo towarštwó i nekaj-

šim czinkam nanušowacz, ale so roskudža šwonka wšcheho taj-  
keho wliwa. Wón škoži tež nadknježštwó šjednocženštwó:  
„Deutsche Christen“ a šakasa wšchěm šaštojniškam wyschnošće,  
se šobustawom tajkich šjednocženštwow bycz.

## Wšchelate i bliska a šalofa.

Njedžela 1. adventa, přenja njedžela dezembra, bě nje-  
džela jednoreho wobjeda a pomozneho dara ša „šmyšku po-  
moz“. Šda so, so wo tutym špomozěškim škutku hišchje  
wšchity praweho šrosunjena nimaja. Tutón špomozěški  
škutk „šmyškeje pomozny“ njeje a njecha bycz naležnoscz jenož  
nationalšozialistiškeje partaje, ale naležnoscz zykseho luda. Do  
šarjadništwó a do wubjerkow nješkuscheja jenož šastupjerjo  
nationalšozialistiškeje partaje, ale runje tak šastupjerjo zyrk-  
we, šnutskowneho mišijoništwó — to šu wošebje šastupjerki  
„Kšchesczijanškeje žónškeje škušby“ — dale šastupjerjo druhich  
šwobodnych špomozěškich šjednocženštwow, kaž na psch. „Čžer-  
wjeneho šchiza“. Se wšchěch tutnych šjednocženštwow šhodža  
tež šberarjo a šberarki a hromadža dar jednoreho wobjeda.  
Šberka 1. adventa ma pschede wšchěm škušicz ša to, so by hodny  
kóždy w ludu měł czoply wobjed — a hišchje něšchto: czopku  
wutrobu, dofelž je ju šhrěla lubošcz niž partaje jenož, ale  
zykseho luda.

Wulki šerbški konzert bě šrjedu 29. novembra w Budy-  
šchinje a to w Krónje. Wopnt bě jara bohaty a pošticženki  
jara dobre. Šola a duetty pošticzišchtej knjeni Burgašowa-  
Drježdžaniška a knježna Frajšchlatez i Hornjeje Šórki. Wobej  
pschewodžěšche našch šlawny šerbški mišchtr Bjarnat Krawz-  
Drježdžanski na klavěrije. Šhromadne šhórny špěwašche šjedno-  
czeny šhór Šwjaška šerbških špěwnych towarštwow pod no-  
wym šwjaškownym dirigentom k. wučerjom Winarjom. Mlo-  
dy dirigent lubi nam rjany pschichod šerbškeho špěwa. Š wo-  
šebitymi špěwami wuštipišchtej „Radošcz“ Buleczanski a  
„Šednota“ Radwoška. Wobej towarštwóje a niž mjenje jeju  
dirigentaj štaj nam derje šnataj špěchowarjeje šerbškeho špě-  
wa: k. wučerjeje Wjela a Nawka. To se šwojimaj šhórómaj  
tež tu wobšwědczišchtaj. Něšchto wurjadneho pschi šerbškim  
konzercze bě tón ras wuštip komornych hudžbnikow: Šsmęko-  
wy kwartett Mehloje i Drježdžan pošticzi na hušlach wjet-

An das Postamt, hier

Für das 1. Quartal 1934 bestellt

Herr .....

Wohnung: .....

Straße u. Hausnummer .....

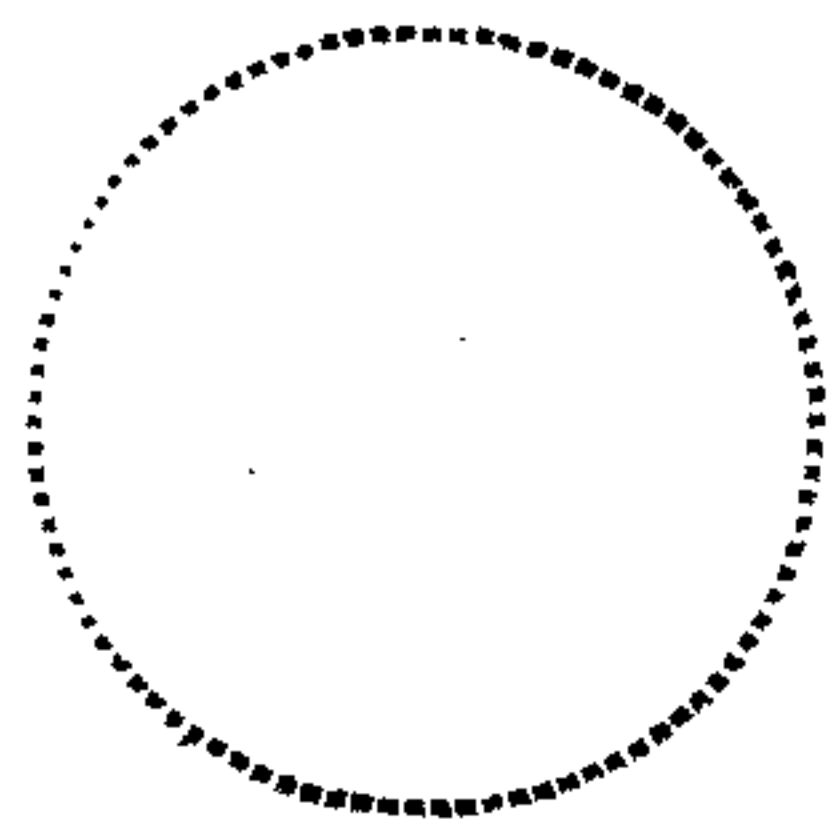
Exemplare	Name der Zeitung	Erscheinungsort	Bezugszeit	Betrag
1	„Pomhaj Bóh“	Bautzen	1 Monat	1,08 Reichsmark

Mk. empfangen

Unterschrift.

Šeli šče šebi „Pomhaj Bóh“ šžjom šakali, prošymy,  
šajče tutón wotřěš Woschemu šušhodej abo pscherešelej  
šale.

Wuššihajče po tutej šypšatej šmufšchaj a wotědajče Woschemu  
šnješej šatarje, šowětrnišej abo šštyňnoschjerjeje!



(Poststempel.)

ške a mjenške hudźbne řadźby. Tale nowinka je řo powšchitownje řpodobała. Wřchittim, kottřř řu pomhali tutón řerbřki wječor wuhotowacź, řkuscha wulki dźař. Njech jich dźeło řa řerbřke kulturne wězy jich pšchezo wjazy nawabi, řkuttowacź řa drohe namřewřtwo řerbřkich wótzow a maczerjow!

**Řłowna řerbřka konferenca** bě řo řchtwórtk, 16. novembra w Eserbřkim Domje řhromadźila. Řimale wřchitzy běchu pšchilchli. řchtoź přenje po modlitwje a postrowje pšchedřndy řkřščachmny, bě jimazy pšchednořřt ř. řararja **Tyřherja wo Eserbach w reformaziřkim cźařu**. řapocźawřchi wupraji řečnik pšhecze, řo ma něřk ras tu teź wotomik bncź, hđzeź je wřcha rořkora a to, řchtoź řu řawinowa, řabnye bncź, hđzeź ma řa řo wřchitzy do zřřka řjednocźicź a řhromadnje twaricź nowe řeřche. řchtoź ř. řarar nam powe ře řtareho cźařa, nje-moźemny tu wřcho řapřřacź, njech bě teź řajimawe řa řoźdeho. řsnadź wón ras řam něřřto napřřche řa cźitarjow nařcheho njedźelnika: **Michařka zřřkej** bě runje hotowa, hđny řuther wuřtupi. 100 řet dořho řkoro jeje twarjenje trajeřche, hacź něhđze do řeta 1518 abo 1520. Na Michařkim řeřchowje njeřřu niřoho řhowali řhibe něřotřny řořebniřchich. ře dźe tam wřchudźom luta řkala. řerbow — ale dře jenoź ř meřta — řhowachu na **Mikławřřt**, třny dřuhich na „**Řelgeřt**“ a **Tuřhor**. Wěřo běchu řerbjia tehdy řatolřny. řa to, řchtoź řu řerbjia tehdy mořli, a řa to, řchtoź tehdy njeřřu mořli, je řamolwita řatolřka zřřkej a wěřo teź řrajna wřřchnořcź. řerbřke řchule njeřřu nam řane řnate. — **Budnyřřke** řachantřtwo a řodźiřřka zřřkej buřřteř něhdy řałoźeneř řa wobrocźenje pohanow. **řot řodźija** bu potom w tym dalokim wotřieřu, řotřny meřeřche řodźiřřka zřřkej řařtaracź, řałoźeny **řoźi dom w řjeřwacźidle** a w řuřny. řořdźiřřcho potom řeřehowachu dalřche řerbřke wotřady řaź **řjelecźin**, řrodźiřřcźo. řřenje řchtyri zřřkwe je **řuřizy** dozřla řu byle: řana a řetra w **Budnyřchinje**, řetra a řawoła w řodźiju, a řoźi dom w **Řetlizach** a řoźi dom w řaworniku. Tutón pořledni řnadź njeje wot wječora řem, wot **Řiřhna** řem řałoźeny, ale dře wot řuha řem. Tute řchtyri řu te miřijonřke zřřkwe řa řerbow. — ř pořdźiřřcho cźařa, ř cźařa do řuthera, řhoniřmny něřřto wo tym, řa řu řuřitojo we řuřizy řařhadźeli. řoni řnicźichu na přch. řakezy. řakezy běchu tehdy meřřacźto. řdy řu řo řerbjo řuthereř wobrocźili, njeje wřchudźom zřle wěřte. řo řwiřowawřche teź ř tym, hacź tu dozřla řerbřny řredarjo běchu a hacź běchu řo tucźi reformatoreř pšchřřamkli. **ř Budnyřchinje** a wotolo řudnyřchina wobrocźichu řo řerbjo pomakku ř reformaziji. **ř meřcze** trajeřche tuto wojowanje hacź řuthery abo niź wot 1535 hacź 1556 a 1559. **řeřch-** cźanřka rada bě řa reformaziju a řachantřtwo niź. ř teho bu rořkora a wojowanje. řachantřtwo wobarařche wěřo teź reformaziji w řerbřkich wřach a wotřadach. řerbjo ř **Budnyř-** řhina a wotoliny řhodźachu, hacźrunje běchu řo ř evangelřkeř wěře wobrocźili do **Řikławřřka**; tam pař meřachu řatolřke řredowanje; tute dře je řa řoźene bylo, řo řu evangelřny řerbjo řhnyli a mořli pořřuchacź. ř řpowjedźi dźeřu pař řerbjo ř **Řikławřřka** do řetrowřkeje zřřkwe. — řjeno „**řanowa**“ je řo po cźařu řhubile a wotřalo je jenoź: „**řetrowa**“. — řerbřke řutherřke řredowanje řachantřtwo nje-dowoli. řola dřchowny řsmořka řapocźa řerbřki řredowacź a rada podpjerařche jeho pšhecźiwo řachantřtwo. 1557 řeřiniřu wucźinjenje; tuto pař řheźor njewobřrucźi. řa ře to ře řerbřkim řredowanjom řubjenje w **Budnyřchinje**. řkóncź-nje pšchřřdže ř řrahi wuřas, řo řme řoźdy w řwojeř řečzi řredowanje řkřřhecź. řa řu řerbam pomhane. řa přch. dořta tehdy teź řuřka řerbřke řredowanje, a tehorunja dřuhe

wotřady. **ř Budnyřchinje** dořtachu řerbja **Řichařku** zřřkej řa evangelřke řredowanje. — **Řichařka** wotřada řchřodowawřche pšchey ř tym, řo zřřkwřřku wjeř ř **řoźim** domom nima. řacź do řeta 1836 bě cźiřcze řerbřka. řa řdře bě teź na wřach řwjetřcha wřcho cźiřcze řerbřke. řemřka řonfirmazija 1836 bě přenje řerbřka evangelřta řoźa řkřžba w tutej zřřkwi. 10. řulija 1836 řeřehowawřche přenje řerbřke řredowanje a 10. ořtobra 1836 nemřka řpowjedź. řa přenjeř nemřkeř řonfirmaziji běchu tam 5 dźečzi, řiź řerbřki njemóžachu a 7 dźečzi, řiź běchu nemřke, ale teź řerbřki mořachu. ř dženřa: řjes dźe-cźimi řo řkoro niřo wjazy řerbřki njeřečzi! — řřchednořřt řbudźi řiwu rořmořwu. řořebje doda ř. řarar **Řiřhřan** hiřchze wřchelateho wo řerbach a jich řiwjenje teřdomniřcheho cźařa. řuther je teź řerbow řnař. řřched **Řitten-** řbergom — a řnadź teź we řittenbergu — bydlachu tehdy řerbja. — řo rořmořwje jednachmny wo naleźnořcźach řonferenzy a wotřadow. řo nařřim řopjeřku řaź wo řerbřkich naleźnořcźach poręcźa ředaktor řopjeřka. řořady dřrbja wotřadne řopjeno meřcź. „**řomhaj řoř**“ řze a moře řařki „wotřadnik“ bncź. řle dźeřlacź řo dřrbi řa niřon a cźitacź dřrbja řon řerbja. — řnes wřchřřchi řarar řarjeřk rořprawja wo wřchelatiř naleźnořcźach, wotřebje wo tym, řchtoź bě pořlednja konferenca wobřamřka. Tute naleźnořcze řu wulzy wazne řa řerbřke wotřady niź jeno, ale řa zřle řerbřtwo. ř řerbřtwo řze, řa řacź řem, je wřcheř řwěru nemřkemu řatej řtacź. řono řze a wono řme pař teź řwoje kulturne řubla řajicź. řřchi tym poręcźachmny teź wo řadanjach, řo ma bncź wjazy nemřkich řoźich řkřžbow přeniř. řeřo je řada-nje, řo by byla jenu njedźelu jenoź řerbřka a dřuhu njedźelu jenoź nemřka řoźa řkřžba, zřle njemóžne, dořeř je wopacźne. řo řerbřkim řeminaru a dorořcze řhoniřmny, řo je, řaź je řnate, 11 bohokřowow w řhwacźizach řerbřki řeminar wopřtało. řořny — řa něřřto řet — řmejemny řařo dořcź řerbřkich dřchownnyř — da-li řoř. — řrobnřřcheho wo paczerřkeř wucź-bje doda řon a řamny. řo dźečzi wjazy řerbřny njemóža abo tola njeřečza, a řo řerbřny řarřchi ř dźečzimi řerbřny njeřečza, je bohuzel řara rořřchěrijeny njedořřatř — a řana řhwalba. řaczerřnu řeč řebi niź wazicź jało drohe řublo, řařke mi to je! řwe řečzi moř, řa řo dřuřny řroźuja a pocźa řeta dořho, ř řwojeř řečzi dřuhu pšchřwukňncź. řařřim řerbřkim dźečjom řtej řa řjeź dwe řečzi do řolebki potoźeneř. ř wone abo ře-pje, řarřchi a dorořczeni to řanjehaja. ř byřnjeř dwe řečzi njebyřmny řřebali — my pař jeř řřebamny! — ma řoźdy, řiź dwe řečzi moře, řiźo ř toho, řo dwe řečzi moře, dořřř řa dřchowne mořny a dřchowne wobředźeřřtwo, řotrež jemu niřřon njemóže wřacź. řopomamny řo na wulku wóřnu! ř řa řeč něřotřnyřřuli pšchekupź řkorzi, řo řerbřku řeč njemóže! řle řiźo to dořaha, řo moja maczerřna řeč — moja maczerřna řeč, řo ja řu mořu! ř řerb wotřanje řerb a njebudže ani řemz ani řomjan abo něřřto dřuhe, byřnjeř wón řwoju maczerřnu řeč řabnyř, řanjehař! — řkóncźnje řjes dřuhim teź wo řibliřkim řucźniku poręcźachmny, řiź w adwencze pšchřřdže. řon řo něřřle řiźo wo wřchě řerbřke dře — a wutrobny řhřapa.

**řřchedźenat**, řwěřny pšhecźel a pucźnik řerbow je we **Budnyřchinje** w řsmolerjeř řniřařni řařo hotowny, wuřcź do řerbow. řuź řařajcze jemu pšchřřdź, řerbjo! řoźdy řerbřki dom řo jemu wotewř. řon pšchřiniřeřny řobu, řchtoź řa řeto 1934 řřebatř, a nimo toho wjele dřuheho řjaneho ře řerbřkeho řraja, wotřebje teź řoźe domny. řenoź 50 pjenjeřřow řřebatř řa tutu řjanu řerbřku protřku řapřacźicź. řuź řo njekomdź. ř bydlřřch-li daloko wot řudnyřchina, mořeřř řu wřchudźom tam dořřacź, hđzeř řewat teź řerbřke řniři a řpřř,

dostawašch abo Sserbske Nowiny. Tež Twój farar budže swólniwy, czi herbstu protyku wobstaracz.

**Rutherowa haša.** Na wšchelatore wašchnje šu 450. narodniny reformatora Luthera šwjeczili, kaž šmy tu pišali. Tu něšto dalsheho: Město Hanau, kotrehož wobndlerstwo je s wjetschej pokojzu katolske, a město Frankobrod n. W. stej mjeno hašow pscheměniloj do „Rutherowa haša“.

**Derje taš.** Zich wjele štutkuje nětkle ja to, šo njeby šo ani małym ani wulkim lubc, pěčne radowanje hodowne kašylo. Tohodla šo wošebje pschecziwo tomu džela, šo by hdy potajnistwo hodowneho šchtoma pscheradžene był a šo taš džeczom wjele s toho, šhto je jim hodowne pschekwapjenje a wjekele, wsalo. Tohodla nješmē šo po možnosći do hód hodowny šhtom se šwojim byšcjom potašowacz. „Adventška hwěšda“ ma pschede wschēm tam, hdžez hač do nětkle šo hodowny šhtom potašowasche, šastupicz. Šodla hwěšdy móža to tež adventške hałožki a šwěczki bycz. Tohorunja maja towarštwu a drusy šwoje hodowne šwjedjenje a wobradjenje hašle hody abo po hodžoch šwjeczicz, niz paš do hód. — Šhto njeby šo wjekele, šo šo taš na hody a hodowne potajnistwo džywa. Dopomniny šo, šo šlyšchachmy w přjedawšich lětach taš někotreho, wošebje taš někotru macž prajicz, hdyž hodowny šhtom w adwencie wuhlada: „To je šškoda! To nješmēto bycz! To kašy žyke hodowne wjekele!“

W Drježdžanach je dženka, 2. adventa, šerbška nježela, a to wošebita. 85 lēt je to šem, šo maja ewangellyšy Sserbja hłowneho města a jeho wokolinny šerbške Bože šlužby a šerbštu spowědž. Porjadnje kóžde šchtwórcž lēta šo wone wošpjetuja. Něhduschi farar Michaškeje wošady Arnoscht Bohuwēr Jakub je je šažožil a kralowški dom, kiž je pschezo na Sserbow džywał, je je šskital. Inflazija póžre fond, s kotrehož šo wudawki ja tute Bože šlužby pšaczachu. Sserbske towarštwu „Čornobóh“ ma tu šhwalbu, šo je ja dalewobštacze šerbških Božich šlužbow rukowalo. 1925 jeho wjedniš k. Pěššcha dozpe, šo šakši konsistorij pjenješy ja tute Bože šlužby pschiswoli. Taš je to tež dženka hišcže. — Přenje předomanje je farar Jakub šam mēš. Tehdy jěšdžeshtaj pschezo dwaj šararjej s Lužicy do Drježdžan. Wot čaša wyschšeho šararja Domaschki šastawa pschezo jenož jedyn duchowny tutu šlužbu. Šchizna žyrtej je přenju šerbšku Božu šlužbu hospodowala, w njej je tež dženka šako šerbška Boža šlužba. W přenich lětach bě jich wjele šerbških šemšerjow, wošebje šhodžachu tež šerbšy wojazy šemšchi a młodžina, kiž w Drježdžanach a wokolo Drježdžan šlužesche. W pošlednich lětach bu licžba šemšerjow šnadnišcha. Šsnadž šebi někotryžkuli myšli — pschezo hišcže — šo njetreba šemšchi hič, a někotryžkuli, šo njetreba do Božeje šlužby hič, w kotrejž šo Bože šłowo w macžernej rěči předuje. Ale šwěrnnyh je jich tola hišcže wjele. Šsamo se wšow pschindu, — pschindu wošebje šerbšy džedojo a šerbške wowki. Woni ani nješabnychu w žušbie macžernej rěči ani šo njehańbuja, ju rěčecž a šo s njej šjawnje psched Bohom wušnacž. — Farar Jakub wošta s wjednikom tutnyh Božich šlužbow wot lēta 1848 hač do lēta 1854. Po nim je wjedžesche Michaški farar Wjazka hač do lēta 1861 a farar Mjen-Šufecžanski hač do lēta 1868. W tutym lēcže pschewša šławny wótcžinz farar Šmisch-Šodžijški wjedništwo a je wobłhowa hač do šwojeje šmjercže w lēcže 1897. Š jeho našlědnikom bu farar Jakub-Šješwacžidliški, šyn šažožerja. Š lētom 1905 nastupi tuto wošebite šerbške šarške šastojništwo šarar Domaschka, kotryž jo 25 lēt wobłhowa. Nětko je wjedniš k. wyschšchi farar Šarjeńš, kiž budže tež

dženka w Drježdžanach. Dženka je tola dozyla ša Drježdžany wošebity džen. Šakši biskop Koch šo ša biskopa šapokasa. Sserbja džedža jeho w šerbških draštach poštrowicž. — Tuž taš njech tež traje Sserbitwo w Drježdžanach a wokolinje, šakerjenjene we šwěrnnyh šerbških wutrobach młodnyh a štarých! Nam we Lužicy paš — štarym a młodnym — njech šu tute Drježdžanske šerbške Bože šlužby s nastajnym pošonom, šebi wažicz šwoje šerbške Bože šlužby a šemšchi šhodžicz, a niz mjenje šerbštu spowědž a špowědži šhodžicz.

## „Bomhaj Bóh“.

Naš nježelnik „Bomhaj Bóh“ je Šsmjertnu nježelu do wjele domow pschischoł, do kotryhž hewał kóždu nježelu nješchithadža. Dženka je wón nětko šako šastupil a by šo šwjekele, jeli bychu jemu šakali, wot noweho lēta porjadnje pschithadžecž. Tohodla prošny wšchých Sserbow, kiž naše šopjeńko hišcže nječžitaja, šo bychu šebi jo ša nowe lēto šakali. To móžecze čžinicž w Šsmolerjež knihašni abo tam, hdžez šo hewał Sserbske Nowiny wudawaja; to móžecze čžinic pola šwojeho listynošerja, ale niz pošdžišcho hač do 22. dezembra; tohorunja móžecze šebi jo pola šwojeho šararja šakacz, hdyž džecze šebi s njemu po šopjeńko šhodžicz. Wono pšaczi šchtwórcžlētne 1,08 hr. Naš nježelnik džedale a bóle bycz tež naš „Wošadnik“ a džed pišacz s našich wošadow a ša naše wošady. Tuž, lubi Sserbja, njech je Waš dom tón, do kotrehož šmē naše šerbške nježelšte šopjeńko kóždu nježelu pschicž štrowicž: „Bomhaj Bóh“!

## Na pucz.

Tu štajamy pschezo šłowczko abo hrónžcko, kotrejž džyš šebi kóždy žyly tydžej rošpominacz a jeho wucžbu na šo a na šwój pucz nałožowacz. Šsmny w pošlednim čžahu pschezo Lutherej rěčecž dali. Tež dženka njech nam Luther něšto na pucz šobu da. Wón rjekny ras ja blidom: „Štajmy tola na Šhryštuža Šesuža se wšchej wěštosčžu šwoju doměru!“

**Šistowanje.** Ša 3. advent: W. we W. — Ša šodowniczku (24. 12.) poštaji k. w. f. S. — U. L. w D. a Š: B: w B.: Wutrobny džak ša pschinoschki a ša pilnu pomož. Redaktor.



**Neukirchenske  
wottorhańske  
protyki**

su k dostaću we

**Šmolerjec knihičičerňi**

Šamoštoity redaktor šarar Wyrgač w Nošaczach (Nošič b. Weißenberg). Čžišcž a našad Šsmolerjež knihičičerňe a knihašnje, šop. dr. s wobm. ruł. w Budyščinje. — Wuthadža kóždu šobotu a pšaczi šchtwórcžlētne 108 š.